

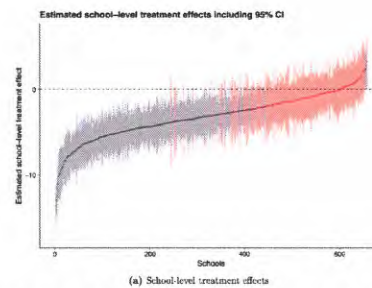
Doorrekening: een extra schooljaar voor leerlingen met catastrofale leerachterstanden

Kern

- Leerlingen hebben gemiddeld 14,5 week achterstand opgelopen in het PO en 18 weken in het VO vanwege schoolsluitingen.¹
- De meest kwetsbare leerlingen hebben 1,5x zoveel schade opgelopen: 22 weken in het PO en 27 weken in het VO. Hun vaardigheden zijn sterk achteruit gegaan.²
- Leerlingen met ernstige leerachterstanden zijn niet klaar voor het curriculum van het aankomende schooljaar. Dit betekent dat zij alsnog zullen blijven zitten, uitvallen, of een lager eindniveau behalen.
- Een leerling met achterstanden kan dit inhalen met een extra schooljaar.
- Zelfs als een bijzonder hoog percentage van leerlingen doubleert (50%), is de groei van het PO behapbaar. Sinds 2016 zijn nauwelijks docenten vertrokken dus het PO zou dan terugkeren naar de leerling-leraar verhouding van 2016.
- Het VO blijft in eerste instantie dezelfde grootte omdat de kleinere uitstroom gecompenseerd wordt door een kleinere instroom. Op termijn zal het VO licht groeien omdat meer leerlingen gelijktijdig in het systeem zullen zitten.

Haalbaarheid

- Scholen kunnen geïnstrueerd worden om leerlingen met catastrofale achterstanden een extra jaar aan te bieden, onafhankelijk in welke groep zij zitten.
- Scholen zouden hierin de vrijheid krijgen om maatwerk te leveren gebaseerd op de leerachterstanden van leerlingen en de draagkracht van de school. De gemiddelde leerachterstand van scholen verschilt sterk tussen scholen (zie plaatje) en scholen moeten derhalve in staat zijn maatwerk te leveren.
- Een basisschool die een substantieel deel van iedere groep laat doubleren vermindert haar uitstroom terwijl de instroom gelijk blijft. Het kleuteronderwijs zal substantieel groeien. De andere groepen blijven ongeveer dezelfde grootte.
- De huidige projectie is dat het PO komend schooljaar licht krimpt. Als een substantieel deel van de leerlingen blijft zitten, zou het PO groeien. Als rekenvoorbeeld: indien 50% van de leerlingen een extra schooljaar doet, zou het PO met 6% groeien. Daarmee komt zij op hetzelfde leerlingenaantal als in 2016.
- Sinds 2016 is een gering aantal docenten vertrokken (slechts 2%). Klassen zijn voornamelijk gekrompen sinds 2016. Als rekenvoorbeeld: indien 50% van de leerlingen een extra schooljaar doet, stijgt de leerling-leraar ratio terug naar het niveau van 2016.

Alternatieven

- Het bieden van een extra schooljaar aan veel leerlingen is een grote opgave. Alternatieve maatregelen vergroten echter ook de druk op scholen en moeten voldoende baten hebben.
- Fulltime lesgeven gedurende de volledige zomervakantie 2021 zou slechts de helft van de gemiddelde leerachterstand compenseren en ongeveer een derde van de achterstand van kwetsbare leerlingen. Docenten zouden hun volledige vakantie moeten opgeven.
- Het verlengen van de aankomende schooljaren leidt tot een verzwaring van het schooljaar voor docenten. Tevens zou men zich moeten aanpassen aan de sterk uiteenlopende niveaus van leerlingen die verschillende maten van achterstanden hebben opgelopen. Ten slotte zullen de 'compensatieweken' voor veel leerlingen te laat komen.
- Alternatieve beleidsopties – zoals 'bijlesvouchers' – moeten gescoord worden op (1) kwaliteit van docenten, (2) aantal gerealiseerde onderwijsuren, (3) uitvoerbaarheid en (4) doelmatigheid.

¹ Berekening gebaseerd op coëfficiënten uit Oxford studie van Nederlandse PO resultaten tijdens de eerste golf en eigen telling schoolsluitingen.

² Hier staat tegenover dat er een kleine groep is die geen meetbare leerachterstanden heeft opgelopen.